СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 53. Джерзи Сіти, Н. Дж., вівторок, 7 березня 1933. VOL. XLI. No. 53. Jersey City, N. J., Tuesday, March 7, 1933. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ ЗАРЯДЖУЄ ЧОТИРОДНЕВНУ БАНКОВУ МОРАТОРІЮ

ВАШИНҐТОН. — Президент Френклин Рузвелт, обнявши владу, відбув з членами свого кабінету і з фінансовими знавцями конференцію, а по ній оголосив прокламацію, якою зарядив чотиро-дневну банкову мораторію на цілі Злучені Держави. Мораторія триватиме включно до четверга, 9 березня.

Президент подає, що зарядив мораторію на те, щоби здержати вивіз золота за границю, як теж унеможливити витягання депозитів з боку переляканої людности. За час мораторії банки зможуть приготовити більшу скількість готівки, а публика може прийти до розваги і зрозуміти, що непотрібне витягання з банків ощадностей може довести край до цілковитої фінансової анархії. Президент запевняє, що нема найменшої причини до переляку й витягання з банків готівки.

ВИДАВАТИМУТЬ ГРОШЕВІ ПОСВІДКИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар скарбу уповноважить деякі банкові інституції до видавання довжних посвідок, які заступлять у грошевім обороті готівку. Клірінґгавз у Ню Йорку уже друкує такі посвідки.

НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ КОНҐРЕСУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт скликує в четвер, 9 березня, надзвичайну сесію нового конґресу. Отсей конґрес радитиме виключно над банковою ситуацією. Догадуються, що держава пребере певну ґарантію за якусь частину зложених у банках депозитів.

Крім того конґрес радитиме над тим, щоби держава перебрала більшу контролю над банками.

ЗОЛОТА СТОПА БУДЕ ЗАДЕРЖАНА.

ВАШИНҐТОН.— Секретар скарбу, Вілієм Вудін, запевняє, що золота стопа буде далі задержана. Президент Рузвелт хотів своєю прокламацією здержати тільки витягання золота з Федерал Різерв Бенк. І дуже можливо, що та заборона щодо золота буде далі вдержана. Але це є тимчасове зарядження. Воно не означає, що Злучені Держави залишають золоту стопу.

КОНФЕРЕНЦІЯ ҐОВЕРНОРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт відбуває наради з ґовернорами стейтів. Обговорює з ними справу одностайности акції у боротьбі з банковою крізою.

В НЮ ЙОРКУ НЕ ЗВЕРТАЮТЬ УВАГИ НА МОРАТОРІЮ.

НЮ ЙОРК. — Мораторія не зробила на Ню Йорк особлившого враження. По багатьох склепах брали замісць готівки довжні посвідки.

ДОПОМОГА БЕЗРОБІТНИМ У ГОТІВЦІ.

НЮ ЙОРК. — Гарві Ґібсон, голова Допомогового Комітету, заповів, що допомоги безробітним будуть, не звертаючи уваги на мораторію, виплачувані далі в готівці.

ЛЯКАТИСЯ ТРЕБА ХІБА ПЕРЕЛЯКУ.

НЮ ЙОРК. — Джесі Ізидор Штравс, президент відомого торговельного дому „Р. Г. Мейсі Ко.", видав відозву, в якій заявляє, що виплатить усім 8,000 робітникам, занятим у його компанії всі заробітні платні готівкою. Він каже, що має довіря до краю, до влади й до американських банків. І має страх тільки перед страхом загалу. Боїться тільки того одного лиха, цілком таксамо, як лякається його президент Рузвелт.

ЗАЛИШАЛИ ЗОЛОТУ СТОПУ ВСЬОГО ДВОМА НАВОРАТАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Злучені Держави, завівши золоту стопу, відступили від неї тільки два рази на протязі цілої історії, а є 1861 р., підчас Горожанської Війни, і в 1917 р. підчас світової війни.

В АМЕРИКАНСЬКИХ БАНКАХ НАГРОМАДЖЕНІ ВЕЛИЧЕЗНІ СУМИ.

ВАШИНҐТОН. — Яка є великанська сума в американських банках, пізнати найкраще по виказі одного нюйорського стейту, який подає, що з днем 1 січня 1933 р. було в нюйорськім стейті 480 банкових інституцій, які мали депозити на $11,461,746,-000.

ГУВЕР ГОТОВИЙ ДО ПОМОЧІ.

НЮ ЙОРК. — Бувший президент Гувер відложив свою подорож і рішився остатись якийсь час у Ню Йорку, щоби бути до диспозиції нового уряду, колиб він шукав у нього поради чи помочі.

ДУХОВЕНСТВО ЗА РУЗВЕЛТА.

НЮ ЙОРК. — По всіх церктах, домах молитви й синагогах хвалили характер нового президента Френклина Рузвелта й висказували надію, що він заведе в краю порядок

ВЗИВАЄ ВЕТЕРАНІВ ДО НОВИХ ЖЕРТВ.

ВАШИНҐТОН. — Перша бесіда президента оголошена через радіо, була звернена до ветеранів. Він взиває їх до жертв у часі спокою. Казав, що ті жертви є таксамо тепер потрібні як підчас війни. Тільки, що тепер вимагається жертв матеріяльних.

ПОЛІССЯ ПІСЛЯ ПАЦИФІКАЦІЇ.

Польська, прихильна урядови Пілсудського ґазета „Курєр Віленський" помістила статтю, в якій описує відносини на Поліссю після недавніх селянських заворушень і військових карних експедицій. Ґазета пише, що цілі села в тих околицях цілком опустілі. В деяких селах лишилися лише жінки, старці і діти, в деяких нема навіть жінок. Тюрми переповнені і скількість розстрілів величезна. Ґазета пише, що селяни на Поліссю були узброєні і чекали лише на відповідний час, щоби почати повстання.

БЕНЕШ ВИЯСНЮЄ.

Чеський міністер справ закордонних, Бенеш, назвав ідіотичними розмови про те, що мала антанта підписала воєнний договір, на підставі якого вразі війни Румунії з Росією Чехословаччина малаб окупувати Угорщину.

Бенеш твердить, що ніякого воєнного договору між державами малої антанти нема, а існує між ними лише політично-економічне порозуміння.

ДО ЧОГО ДОВЕЛО ЧОЛОВІКА ШИРОКЕ СЕРЦЕ.

Армандо Ортіз у Мексику (місті) мав широке серце. Він міг в один час любити свою жінку і ще 18 дівчат. Та послухайте, до чого це допровадило. Він хотів, щоб і його жінка і кожда любовниця мала вигоду. Для кождої з них удержував окрему хату і старався, щоб і в хаті нічого не бракувало. А що це коштувало гроші, то він взявся красти. Його крадіжі ставали все сміліші й сміліші, аж остаточно його зловлено при надто смілій крадіжі.

Армандо Ортіз був настільки справедливий, що для кождої хати, яку удержував, він вкрав радіо. Щоби між його любовницями не було заздрости, він гостив у них строго по черзі. Коли до одної приходив одного тижня в полудне, то на другий тиждень приходив до неї в 2-гій години пополудні і т. д.

НЕЩАСЛИВИЙ СКОК З ПОЇЗДУ.

Поїздом з Ковля до Львова їхав вечером дармовий пасажир, Микола Тарасюк з Потушина, що весь у Сокалі. Під Львовом увійшов до вагону кондуктор; на вид якого Тарасюк вискочив з поїзду, і то так нещасливо, що зломав ногу. Висланим спеціяльно паротягом привезено нещасливця до Львова.

ЗАГАДОЧНЕ ВБИВСТВО.

Каз. Смолінський, поручник летунського полку зі Львова, забавлявся в ресторані зі своїм приятелем Влад. Єдноругом, а потому рішили обі скінчити самогубством у потязі. Всіли до II. кл. особового потягу, що їхав зі Львова до Перемишля, і перед Зимною Водою Єднорут стрілив до Смолінського, кладучи його трупом на місці. Опісля приложив собі дуло револьвера, але револьвер затявся і Єднорут стратив охоту до самогубства. Тимчасом станув потяг, бо перед смертю Смолінський потягнув за охоронну линву. Трупа винесли на стації в Зимній Воді, а Єднорогом заопікувалася слідча влада.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ПРИЙМАЄ 40-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ.

Чехословаччина готова перша в світі проголосити 40-годинний тиждень праці, без у-ваги на те, чи яка інша держава зробить це, чи ні. Уряд, перестудіювавши уважно відносини промислові та економічні, вважає, що прийшла пора на те, щоби запровадити 5-дневний тиждень праці по вісім годин денно, або якесь інше розложення годин, щоби робітник не працював більше як 40 годин на тиждень. Цікава річ, що з боку фабрикантів нема опозиції до цього пляну.

Експерименти з коротшими годинами праці провадила досі лиш Італія в ціли зменшення безробіття. Можна сподіватися, що й Італія проголосить коротший тиждень праці.

ЩОСЬ, ЯК У ПОЛЬЩІ.

Іван Козак з Ракошина (Підкарпаття) заскаржив ракошинських жандармів, що його били при задержанню. Не вдалося йому доказати правди. Жандарми потім заскаржили його за образу чести й ужгородський краєвий суд засудив його на 2 місяці вязниці. Кара є безумовна. Козак далі не апелював.

НОВИЙ ҐАЗ.

„Дейлі Геролд" подає, що французькі летуни робили в африканських джунглях спроби з новим ґазом, який паралізує всяке сотворіння на протязі 10—48 годин. Англійська преса поширює думку, що цей ґаз, примінений у часі майбутньої війни, унеможливить кожну воєнну акцію, й то без жертв у людях.

ЖИЛА 20 ЛІТ ЯК МУЩИНА.

В Австралії коло Парамату мав один фармер парубка Сміта, який довший час служив коло коней без найменшого закиду. Всетаки фармер звільнив Сміта, бо підозрівав, що він є жінкою. Сміт заскаржив фармера, але програв, бо лікар ствердив, що Сміт є цілком нормальною жінкою. Сміт оповідала, що вона 20 літ тому покинула як 12-літня дівчина батьківський дім і переодіта за хлопця заробляла на своє життя.

ПАРУБОЦЬКІ ПОРАХУНКИ.

В Городівці, пов. Мостиска, два парубки Ст. Лозовський і Ол. Башак напали на Мих. Созанського й побивши його до крови, лишили на дорозі. Тут він замерз. Обох винуватців арештовано. — В Жовтанцях, пов. Жовква, Сень Вихопень стрілив з кріса до Гр. Заяця й ранив його в живіт. Напасника арештовано, а раненого відставлено до шпиталю. — В Романівці, пов. Рудки, Іван Андрусів постріляв тяжко Степана Яремка. Пішов до Іванової хати.

ЗГОРІЛО МАЙЖЕ ЦІЛЕ СЕЛО.

У Волі Полтоловій коло Сянока вибухла пожежа, яка вкоротці обхопила майже ціле село. По кількагодинному ратуванню вдалося зльокалізувати вогонь. Згоріли 36 забудовань, 5 коров і 3 безроги. В часі ратункової акції попарилися три особи. Населення сидить під голим небом. Школа виносить коло 80 тисяч золотих.

ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ЯРМА.

Пресові аґенції в Берліні і Лондоні подають, що біля Ростова над Доном прийшло до великих заворушень у звязку з заказом, який виселює значну частину місцевих селян. Військові відділи сильно опорожнюють села і забирають людей, мущин і жінок. Серед кубанських козаків вибух теж зорганізований опір, наслідком чого переведено жорстоку нацифікацію. Видано смертний присуд на 600 осіб. Виселено з того району 1,500 родин.

Повідомляють теж про повстання селян на Сибірі, а саме в районі залізничої лінії Ново-миколаєвськ-Барнаул. Оголошено стан облоги. Коло Миколаєвська йдуть бої, в яких беруть участь кількадесять тисяч селян. Успіх повстанців пояснюється тим, що деякі військові відділи перейшли до них. З Москви мають відійти на Сибір значні військові сили. Тимчасом повстанці звернулись до всього населення Радянщини з покликом, щоби скинуло большевицьке ярмо.

СПОРТОВА СУДОВА РОЗПРАВА.

У краківському суді відбулася розправа проти судді копаного мяча, Ґотліба. Він закинув другому судді, Зайдерови, що його перекупила львівська „Погонь" і він вів сторонничо змагання Погоні з ЛКС. Суддю Ґотліба засудили на 14 днів арешту з заміною на грошеву кару.

ГОЛОД У СИРІЇ.

В Сирії мешканці 104 сіл голодують та масово гинуть. Досі померли понад 60 осіб. Селяни усе випродують, щоби мати за що купити кусок хліба. Поширюються в застрашаючий спосіб грабіжі і вломи.

ПОВСТАННЯ НА СИБІРІ.

Повстанчий рух на Сибірі приймає щораз більші розміри, наслідком чого радянська влада проголосила воєнний стан. З Іркутська відійшли на повстанчий фронт великі військові сили. Всі місцевости між Чітою та Іркутськом обсадили червоноармійці. Повстанці появилися в останньому часі в районі Красноярська і Канська; декуди приступило до них військо.

На основі урядових звідомлень число повстанців дійшло до 40 тисяч. Повстанчі відділи появилися вже біля Томська й захопили потяг зі зброєю та муніцією. В Барнаульську повстанці напали на державний банк, частину урядовців повбивали і забрали з каси 26 міліонів рублів.

На думку радянських кол повстанчий рух на Сибірі зорганізувала чужа рука (натяк на Японців). Як доказ вказують на факт, що повстання вибухло переважно в округах, які межують з полосою японських впливів і в часі загострення взаємин між Радянщиною і Японією.

ЗА ОБРАЗУ РЕЛІҐІЇ.

Окружний суд у Люблині займався справою польського письменника Лободовського, що видав збірку своїх віршів п. з. „Червона кров", у якій допустився образи реліґії. Автора засудили на два роки вязниці з приминенням кари на три роки.

ГОЛОДОВІ БУНТИ В РОСІЇ

ГОЛОДНІ НАПАЛИ НА ДІМ СТАЛІНА ПІД МОСКВОЮ. ВБИТО 400 ГОЛОДНИХ „БУНТАРІВ".

ТОКІО (Японія). — Інформації, які прийшли сюди з Росії, подають, що з причини голоду в радянській Росії все частіше відбуваються бунти населення проти комуністичної влади. Відомости подають, що 20 січня великий натовп голодних людей старався дістатись до віллі під Москвою, в якій живе Сталін. Війська вратували Сталіновий дім від нападу й розгрому, стріляючи в „бунтарів". Притім убито 400 осіб.

Відомости з Сибіру подають, що там серед селянства повстання проти влади не вгаває, а навпаки, ще більше розростається. Особливо поважні повстання йдуть у районі Іркутська. Числять, що на Сибірі є найменше 80,000 повстанців, до яких приєдналися навіть місцеві комуністи та жовніри з червоної армії. Отже становище радянської влади на Сибірі дуже поважне й загрожене.

Японці не вірять усім відомостям про повстання й бунти проти радянської влади, але вважають, що вони мають під собою ґрунт, бо настирливо приходять з ріжних джерел з невеликими відмінами. Всеж Японці певні, що протиурядовий рух і заворушення в Радянщині значно більші, ніж про них говорить радянський уряд.

ГІТЛЄР „ВИГРАВ" ВИБОРИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Вже підраховано 90% голосів, які населення Німеччини подало підчас парляментарних виборів у Німеччині 5 березня. З підрахованих голосів видно, що партія Гітлєра та ті, які його будуть підтримувати при владі, одержали значну більшість голосів на виборах. Отже Гітлєр тепер має в парляменті потрібну йому більшість, щоб далі зберігати видимість парляментарного устрою в Німеччині.

Ці вибори показали, що німецькі соціял-демократи, націоналісти (не Гітлерівці) та деякі дрібні партії мають добре вироблених своїх прихильників і членів, бо, не зважаючи на всі старання Гітлєра зломити їх, одержали в парляменті майже стільки посольських мандатів, скільки вони мали їх у попередньому парляменті. Найбільше стратила комуністична партія, на рахунок якої збільшилися голоси Гітлєрівців.

Усі сподіваються, що Гітлєр буде безоглядно впроваджувати свою диктатуру в Німеччині.

ЯПОНІЯ ЗВІЛЬНЯЄ ДЖЕГОЛ ВІД РЕШТИ КИТАЙСЬКОЇ АРМІЇ.

ТОКІО (Японія). — Японська армія, яка наступає на провінцію Джегол, тепер закінчує повну окупацію цієї провінції. Решту китайської армії, розбиті на численні відділи, які стратили звязок між собою, тепер приперто до великого китайського муру і вона старається перебратись на територію властивого Китаю.

Китайська армія, яка має свій штаб у Пекіні, замкнула всі переходи з провінції Джегол до Китаю й не допускає туди недобитків китайської манджурської армії.

КИТАЙЦІ МАЮТЬ ВЕЛИЧЕЗНІ СТРАТИ.

ШАНҐГАЙ Китай). — Китайський націоналістичний уряд подає, що в Манджурії китайська армія зазнала величезних страт. Японці тисячами вбивають китайських вояків, які зпочатку старалися дати рішучий опір японському наступови.

Китайці нараховують багато тисяч убитих, поранених і без вісти пропавших вояків. Найліпші війська бувшого ґубернатора Манджурії, Ченґ-Гсіо-Лianга, остаточно знищені.

В АНҐЛІЇ ЗАДОВОЛЕНІ З ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА.

ЛОНДОН (Анґлія).—Промова президента Рузвелта, яку він виголосив підчас приняття президентського становища, викликала в цілій Анґлії велике задоволення. Тут уважають, що Рузвелт буде йти по шляху співробітництва з Европою взагалі, а з Анґлією зокрема.

Всі признають, що президент Рузвелт говорив відважно й отверто про теперішній тяжкий час та про необхідність напрудити всі сили, щоби з нього вибратися.

ШВАЙЦАРІЯ НЕ ВПУСКАЄ ДО СЕБЕ ВОРОГІВ ГІТЛЄРІВЦІВ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Уряд збільшив охорону своїх кордонів, стараючись не пускати до себе втікачів з Німеччини, які є ворогами гітлєрівського уряду. Таксамо й зі сторони Німеччини на кордонах збільшено охорону, щоб не випускати за межі Німеччини ворогів диктатури Гітлєра.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Загранице:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РОЗПОРЯДОК ЧИ ПРОВОКАЦІЯ?

Як доносять з Вашингтону, департамент праці видав розпорядок, котрий не має собі рівного в історії іміґрації. На основі цього розпорядку мається брати відтиски пальців з кождого чужинця, який приходить на постійний побут до Злучених Держав. Якби цей розпорядок увійшов у життя, то мали би такі відтиски брати не тільки з чужинців, котрі прибувають на постійний побут сюди вперше, але й від тих, що тут уже були передше, виїхали, а потім вертаються.

Розпорядок є до того ступня небувалий, що майже ніхто з урядників департаменту праці, ні його іміґраційного відділу, не хотів його обороняти, ба навіть його пояснити. Декотрі навіть не хотіли потвердити його видання, а комішенер іміґрації в нюйорськім порті, признавши його видання, сумнівався, чи він коли увійде в життя.

І розпорядок цей справді горендальний. Відтиски з пальців робиться зі злочинців. Знають це усі, знають і іміґранти. Можемо собі тепер легко представити почування іміґрантів, коли їх з наближенням до порту стануть зганяти в одну велику кімнату для роблення відтисків пальців. Можемо собі теж уявити, який вплив буде мати цей досвід на відношення тих людей до своєї прибраної вітчини. Коли груба поведінка урядовця нераз на все ворожо настроювала поштурхуваного іміґранта, то який слід лишить у його душі те, що його при вступі до краю трактують як злочинця? Що за іронію буде він бачити в статуї Свободи, коли просто в її тіни буде стояти корабель, а на ньому урядовці свободолюбного Вуйка Сема будуть притискати пушки іміґрантів, старих і молодих, мущин, жінок і дітей, до чорнила та відбивати їх на папері? Багато з них благословили хвилю, коли вони втекли з краю, де людина складається з душі, тіла й пашпорту, і певно багато з них будуть проклинати хвилю, коли вони ввійшли до краю, де іміґрант не людина, а щось у роді клеймованої худобини.

На що й по що це потрібне? Не потрібне воно Америці, ні американському народови, ні американській державі. Їм воно може тільки пошкодити. Не може бути щасливим нарід, серед котрого жиє велика маса людей, у грудях котрих кипить обурення за образу. І не вийде це на здоровля свободолюбним Американцям, бо коли заведуть відтиски пальців на „чужинців“, то не довго треба буде ждати того часу, коли будуть робити відтиски з уродженців. Тоді Америка з краю свободи переміниться на велику тюрму, в котрій буде правити поліцайська палка.

АДОЛЬФ ГІТЛЕР НА ЧОЛІ НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ

(Допис з Берліна)

Кінець січня приніс Німеччині нову політичну зміну: замісць генерала Шляйхера президент Гінденбурґ призначив першим міністром Гітлера, провідника націонал-соціялістичної робітничої партії (так називається офіційно партія німецьких фашистів). Новий премієр не знайшов більшости в дотеперішнім парляменті й розвязав його. Нові вибори відбудуться 5 березня 1933 р.

Гострий на язик Гінденбурґів приятель і сусід маєтностями Ольденбурґ-Янушав пустив був не так давно крилате слово про передумову допущення німецьких фашистів до влади: треба їм позбутися нужі (ентлявст верден), а тоді, мовляв, тільки й можна пустити Гітлера з товаришами за один стіл із шляхетними панами. Очевидячки тепер німецькі великі пани дійшли до того переконання, що в фашистівській партії дезинфекція зроблена й що їхньому здоровлю галапаси не загрожують.

Не минуло ще й пів року від того часу як Гітлер вимагав від Гінденбурґа всієї влади в Німеччині для себе й своєї партії. Тому чотири місяці фашисти влаштували були в Берліні страйк разом з комуністами проти тодішнього премієра Папена. Тепер Гітлер має в свойому кабінеті того самого Папена, як свого **заступника**, й загрожує комуністам найсуворішими карами. Окрім Папена в Гітлеровім кабінеті засідають „барони“, як міністри господарства, фінансів, праці, війни, і т. д. З поважніших міністерств тільки внутрішні справи дали барони кандидатови фашистів — Фрікови.

З цього складу нового німецького уряду бачимо, що „барони“ й Гінденбурґ не пішли на капітуляцію перед фашистами. Гітлер мусів викинути зі своєї програми все те, чим він умів притягати зубожілі маси німецького міщанства до своєї партії.

Смішно булоб Гітлерови в такім кабінеті починати з баронами розмови про „національний соціялізм“, про скасування відсотків з капіталу, про боротьбу з „жидівським“ капіталізмом і т. і. „Незмінних“ 20 із чимсь точок програми німецьких фашистів з „революційними“ гаслами полетіли на смітник історії. Недармо газета німецької тяжкої індустрії „Дойче Альґемайне Цайтунґ“ пише з приводу порозуміння між баронами й фашистами: „Очі Гітлерових прихильників будуть повні сліз, і це розчарування буде найгірше з погляду загальнонаціонального“. Про **капітуляцію** Гітлера перед групою баронів ще рішучіше пише берлінська газета партії німецьких монархістів „Льокаль Анцайґер“: **„Ні слова більше про виключність**, ні слова більше **про всю державну владу в повнім обсягу для одної партії...** Тільки так треба розуміти цю справу, коли така людина, як Ґуґенберґ (провідник монархістів і газетний король“ у Німеччині, тепер міністер господарства— Ред.) сідає на ту саму міністерську лаву, що і Гітлер“ (1 лютого 1933).

Ціла Німеччина слухала першої промови нового міністра-президента Гітлера в радіо. Промова була зредаґована „баронами“, які складають більшість у кабінеті Гітлера. Гітлер оголосив „чотиролітній плян“ для порятунку німецького робітника й селянина. Про способи й шляхи порятунку не сказав нічого. Всю вину за крізу, за безробіття, за поразку Німеччини в війні т. і. Гітлер складає на „марксистів“, які, мовляв, 14 років правили Німеччиною й зруйнували її. Єдине, що проголосив із програми своєї партії Гітлер, це „повинність праці“: молодих безробітних людей мають примусити вступати в баталіони для безплатної праці на користь держави. Професійні союзи (юнії) **всіх напрямків** протестують проти примусової праці, бо бояться від того зросту безробіття в Німеччині. Взагалі треба сказати, що „робітнича“ партія Гітлера зустрічає найбільший спротив саме в робітничих юніях усіх напрямків — соціялістичних, комуністичних і католицьких.

З приводу Гітлерової промови в радіо берлінській орган соціял-демократичної партії „Форверц“ містить 2 лютого відповідь на його закиди й обвинувачення „марксистам“. Гітлер назвав „злочином“ революцію 9 листопада 1918 року, яка скинула цісаря Вільгельма й усіх королів та князів у Німеччині. „Форверц“ пише:

„Ви говорили про „листопадовий злочин“. Але без цього „злочину“ не був би ніколи чоловік з робітництва, як Ви, німецьким міністром-президентом“. Поразка Німеччини в війні! Але великі землевласники, як Ольденбурґ-Янушев, хвалилися, що лишать поля незасіяні, щоб не продавати дешево збіжа державі в часі світової війни. Через таких баронів настав голод і фронт упав.

„Коли за безробіття в Німеччині винні „марксисти“, то чому безробіття лютує в Америці, де „марксисти“ не грають майже ніякої ролі в політиці? „Марксисти“ (соціял-демократи), пише „Форверц“ мали владу в Німеччині тільки пять років, а 9 років урядували католики й навіть монархісти, теперішні спільники Гітлера“.

„Форверц“ запитує Гітлера: „Де Ваша боротьба проти „спекулянтського капіталу“? Ґуґенберґ цього не дозволяє! Де боротьба за вивласнення банкових і біржових маґнатів? Пан фон Папен Вам цього не дозволяє“.

Тому, що Гітлер нападає у своїй промові на „клясову боротьбу“, „Форверц“ зазначує, що тепер кабінет Гітлера буде вести клясову боротьбу **згори, в інтересі великих землевласників і капіталістів.**

„Ви лютували проти большевизму, — пише „Форверц“ — хоч большевизм для Німеччини не страшний, **поки існує демократія**, проти якої Ви боретесь **так як і большевики**“.

Вже недалеко до виборів у Німеччині. Вже намітились фронти політичної боротьби. Це, передовсім, єдиний фронт робітничих професійних союзів усіх напрямів. Професійні союзи бояться від уряду Гітлера-Папена зниження платень і дальшого зниження допомог для безробітних. Робітничі юнії протестували проти Гітлера в телеграмі до президента Гінденбурґа.

Є спроби утворити єдиний фронт соціялістів та комуністів проти фашистів. Але Москва напевно на це не погодиться, бо це вже стало символом віри в комуністів, що для них **соціялісти — „головний ворог“**. У таборі несоціялістичному кипить внутрішня боротьба, бо всі малі партії бояться ще дальших втрат своїх голосів на користь фашизму, як це бувало що разу на попередніх виборах у Німеччині.

Невідомо, хто врешті буде переможцем у Німеччині. Тимчасово небезпека відкритої диктатури одної партії відхилена. Але що буде, коли Гітлер здобуде, наприклад, 700 мандатів у нових виборах до парляменту? І що може статися, колиб комуністи зросли вдвоє — з 100 мандатів на 200? Чи не збудить спроба проголошення диктатури кривавої домашньої війни, в якій може загинути висока культура цілої великої держави? Вже тепер що дня відбуваються криваві сутички на вулицях німецьких міст. Будучність Німеччини вкрита густим туманом.

В. Ромен.

ПЕРЕМІНА АДМІНІСТРАЦІЇ

Дня 4. березня уступив з президентури Гувер, а вступив в уряд новий президент, Рузвелт. Зміна в уряді наступила на основі рішення виборців минулої осени. Це рішення було видане подавляючою більшістю, яка не лишала найменшого сумніву, що нарід Америки хоче переміни керманичів.

Не зважаючи на це подавляюче рішення американського народу, не можна сказати, щоб уступивший з уряду президент був відкликаний через якісь провини зі своєї сторони. Правда, Гувер не відзначався прикметами великого лідера; передовсім не проявив відповідної рішучости, потрібної в такі критичні хвилі, як теперішня кріза. Однак він відзначався звичайними прикметами, які теж рахуються за багато в людини на такому становищі. Передовсім треба підчеркнути його невсипучість з якою він прикладався до всякої справи. Багато людей аж дивуються, що його здоровля не зломалось, як зломалося здоровля багатьох його попередників. Коли порівнати його адміністрацію з деякими попередними, то покажеться теж, що вона була вільна від скандалів.

Ці факти показують, що в діяльности Гувера не було нічого такого, що оправдувалоб його повалення. І будучі історики певно скажуть, що Гувер упав не так за свої особисті провини, як через нещасливий для себе збіг обставин. Вже й нині неодна американська газета, і то навіть прихильна до демократичної партії, признає, що Гувер паде як жертва кризи. Іншими словами, американський нарід скинув на Гувера відповідальність за крізу, котрої він не викликав, на котру він ледви чи міг щось путнього при найкращій волі зробити. Американський нарід поступив тут як біблійні Жиди, коли вони скидали свої гріхи на барана, якого виводили з тими гріхами загибати на солоних пустарях Метрвого моря.

З Гувером сходить тепер з політичного проводу републиканська партія, що правила краєм останніх дванадцять літ. Коли вона тратить провід, то в цьому вже є більше справедливости, ніж в утраті проводу Гувером. Ця партія все говорила, що вона значить добробут, тому й нема що дивуватися, коли нарід бере її за слово та осуджує її, коли не стає добробуту. Не дивниця, що нарід, виждаючи добробуту, покидає надію на републиканську партію та жде цього добробуту від демократичної партії. На представника цеї партії, Рузвелта, нарід покладає великі надії. Просто, мало коли нарід Америки ждав від президента так багато. Його вважають мало що не за чародія, котрий має дати нам добробут, якого не дала адміністрація Гувера. Рузвелт має нарід за собою. Йому вірять, у нього вірять, на нього надіються, малощо як не Бога.

Тому демократична адміністрація моггиме краще працювати, ніж могла за останні два роки републиканська адміністрація. Але і їй грозить така сама небезпека: Колиб люди переконалися, що ні президент, ні його партія не може дати тих усіх благ, яких вони ждуть від уряду, то на місце надії прийде безнадійність; на місце довіря до партії — недовіря. І можливо, що демократична партія не зробить найкраще при найкращій навіть волі, і тоді знов її може осудять за те, чого вона не зробила, як осудили тепер Гувера за те, за що він не винуватий.

Михайло Зощенко.

ВІЙНА

1.

До стації „Криві Гірки“ третя рота миттю доїхала — екстра. А на стації „Криві Гірки“ прийшла чутка, мовляв, неправильно їдемо: постановлено приказом, хто на фронт — грошенята згори за два місяці. Гарно. Віддай грошенята. Фунт хліба й грошенята — урожай не урожай.

А тут іще Хведірко Лохматкин — фільософ у всіх справах:

— Справедливо, — каже — це постановило найвище начальство.

А від кого домагатися? Все начальство напереді, а півротний Овчинкин — нездара, тай ще не в курсі.

Добре. Не можна їхати.

На стацію вийшли. Гуртками шляються. Торговля почалася якась. Аж бачать: стоїть баба біля дзвінка, мотузок держить і дуже жалібно плаче. Тут же вояк з рушницею до неї прискакує.

— Прошу, — каже — чесно, бабо, відійди від дзвона. Вбю на місці — треба дзвонити, бо поїзд пасажирський.

А баба йому таке:

— Не відійду, добродію, від дзвона. Вбий рушницею, Христа ради... Віддай лисячий кожух, пять фунтів масла.

А Хведірко вже тут. Нарід розіпхав рукою.

— Що таке — каже — тут притрапилося?

Баба сльозами давиться. Баба страшно сльозами давиться.

— Так і так — повідає — реквізиційний відділ лисячий кожух... Навіщо, мовляв, тобі, бабо, кожух? Це, мовляв, спекуляція.

— Несправедливо це... — озвалася юрба.

А тут іще з четвертого зводу — Єрш по назвищі.

— Гей, нумо, каже, братіки, товаришу Хведьку, а віддаймож бабі кожух.

Тут усі й загомоніли.

— Жиють — кажуть — одні пишним життям, а інші гинуть у мерзоті. А кожух маєток і коштує немалі гроші.

Великий шум зчинився. А на шум — реквізиційний відділ дванацять люда рушниця при рушниці.

— Розійдися! — кричать — по змозі. Навіщо таке неможливе збіговище?

Слово по слову. Це, мовляв, несправедливо, товариші — кожух, пять фунтів масла.

Інші вже й рушниченьки схопили, поважно замками тарахкають, а Єрш і скоростріл із стяжками викотив.

Відділ дванацять люда — в розстрільну й до ліса. Не інакше, як окопаються на краю ліса. Смішно.

А народу все більше й більше. До цехгавзу товариші. Двері крісами розбили. Добра там видимо-невидимо.

Баба тут зверещала тонесенько:

— Он він лисячий кожух, пять фунтів масла.

А кожне її слово сльозою вмите.

— Несправедливо воно, — рішили люди, оглядаючи лисячий кожух. — Це дуже несправедливо.

А тут нараз Єрш бочівку в темнім куті знайшов. Рукою він по бочівці поплескує, а сам таке:

— Гей, братіки, та цеж масло!

— Правдісеньке масло, — озвалися люди, викочуючи бочівочку з цехгавзу. — Правдісеньке масло. Одні жиють пишним життям, а інші загибають у мерзоті.

А Єрш усе рукою по бочівці.

— Дійсно — каже — гарненьке масло. І яка може бути війна? І який державний маштаб?

Тут усі зараз закричали:

— Не треба грошей, коли так... Без грошей поїдемо, братіки, — екстра.

2.

А дуже гарно жити на провінції. В столицях зовсім не вистарчає хліба, а, скажімо, в Устюзі кожен, навіть який-такий, з огорода гарненький достаток має. Ба й що з огорода?

Предсідник виконуючого комітету курей розводить, член трійки також курей розводить, лікар Гоглядів — курей, а командант стації кріликарством занятий.

Незвичайний чудак той комадант стації. Він усе на верху положення. Городи його вже на верству розкинулися. Кріликів в нього страшно плодяться. Спокійне йому життя.

Лише теперечки погана справа вийшла з ним. Не вдався день з ранку. З ранку свині грядку ріпи зрили. Добре, коли його свині — на солонину, а коли, скажімо, Іпатові...

На стацію командант серіозний прийшов. А тут іще паночка з бляникетом телеграму підсуває — мовляв, пильне та секретної важности.

Телеграму прочитав командант — тілом задріжав.

„... Білогвардійці та бунтівники. Поїзд 43... Роззброїти. Бочівочка масла“.

Гм! Штука... Свині ріпу зжерли... Штука.

— Гальо, виконком... Пильне й секретної важности... Так, мовляв, і так, і будь ласка відповідні розпорядки...

— Гм! Штука... Мої — так на потовстіння, алеж Іпатові, як жеж так, коли Іпатові.

Комендант стації та предсідник виконкому на висоті положення. І до полудня на всіх парканах оповістки наклеєні.

Дивляться дуже прохожі. Щож це таке, горожани? Оповістка...

На паркані театральний афіш — столична трупа „Променада“. Славні знаменитости.

Пониже клаптик паперу, а на ньому: „Оригінальна перська отоманка за половину ціни за дозволом житлової комісії“.

А рядом оповістка — більша всіх:

„Воєнне положення. Ходити до семої. Товщів пів фунта... Білогвардійці й бунтівники“...

Штука! Якжеж так, горожани? Смішно — до семої години. Коли, скажімо, секретар виконкому, товариш Бичків, у девятій любовні сходини визначив. Любовну він інтриґу має з літа — місяця. а він у девятій на Урицькім мості. Урицький міст аж за тюрмою, на кінці міста. Гм! Смішно — до семої, коли доктор Гоглядів... Тьфу, ти, бісе! А командант, командант же як з огородом?

Гм! Штука.

3.

Предсідник виконкому Петро Стульба з балькону слова кидає:

— Білогвардійці й бунтівники... Роззброїти... Притягнути... Поїзд 43... Бочівочка масла...

Дуже гарно й довго говорить предсідник виконкому... Лепече — говорить, а сам рукою так та за ремінь. Для історії. Інші так за одежу або, скажімо, смішно навіть — у кишеню, а Перто Стульба — за ремінь.

— Ганьба — сказав відділ моряків спеціяльного призначення та подвоїв ряди.

Котелки на плечах задзеленькотіли. Переморгнулися багнети з сонцем. Напружилися коники. Коники дуже напружилися — глядіти жаль. Бо й якжеж — гармата трицалева, гарматне дуло більше від коника.

Гармату цю біля стації поставили дулом у далечінь. Коників розпрягли — хай пасуться. А самі в розстрільну.

Поїзд ледви до стації дійшов — як закричать, як рухнуть моряки.

— Зброю! Зброю, сучі сини, складайте!

Видивилася третя рота. Із „теплушок“ (огріваних вагонів) вилазить.

А попереду Єрш із четвертого зводу, вюном веться й у усіх підбехтує:

— Не піддаймося, братіки! Годі складати зброю. Викотимо, братіки, товаришу Хведоре, кулемет та й, будь ласка, стрілимо, бабахнемо по моряках.

І стрілили би (жиють одні пишним життям, а інші гинуть у нужді), так Хведірко тут виступив.

Руки зложив на жолудок, мовляв, делеґат, і не має він зброї, виступив.

— Зовсім справедливо, — каже — товариші. Чиж можна щось такого: лисячий кожух, пять фунтів масла...

— Як? — підійшли ближче моряки — лисячий кожух і масло?

— Так. Лисячий кожух, пять фунтів масла.

— Як? — сказав командант, висуваючись із вікна — пять фунтів масла?... Гальо, виконком. Пильне й секретної важности...

— Як? — сказав предсідник Стульба, витягаючи руки зза ременя, — ріпа, пять фунтів масла?

А хведір — спеціяліст від усіх справ — каже, землю риє. І дасть же Бог такий бесідницький дар.

— Кожух, — каже — і масло. Чи можна щось подібного? А революції, мовляв, усі навіть дуже віддані й навіть чужинецький капітал ідуть бити з радістю в серці. А бочівочка — будь вона проклята — то був гріх. Усеж, державний маштаб і бочівочка масла — смішно.

Тут моряки обізвалися.

— Дуже — повідають — вигарно поступили, братіки. Ми навіть дуже любуємося вами.

А самі трох моряків до гармати посилають. Мовляв, нічого. Мовляв, запрягти коників, коників мерщій запрягти, а покищо гарматне дуло на бік. Уже дуже справедлива справа — годі.

Поговорили ще моряки, дзеленькнули котелками, розпустили ноги тай — додому.

А Хведірко задравши голову тай ходить.

Півротного Овчинкина зовсім заслонив.

Просто таки заголомшив півротного Овчинкина.

Овчинкин геть занімів — сидить, пе чай, а Хведірко командує.

— Сідай, — кричить — тре-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

DIRECT BARTER OF GOODS.

Thousands of people without jobs or money have formed organizations and are resorting to the barter of goods and services. Many Americans are living under the barter plan or some variety of it.

Although only a meager standard of living is afforded by any of these organized coöperative exchanges, they at least are satisfying the necessary needs of destitute people who would otherwise be dependent upon charity.

Students of history can recall that in ancient times bartering was the only possible way to carry on trade. Money did not exist in those days. Populations were small and were widely scattered. Each locality produced everything it consumed. Therefore it was a simple process for the early inhabitants to barter among themselves. Homer, the famous greek poet of the ninth century B.C., related that his friend Glaucus had to give one hundred oxen for an armor.

Bartering was also a common practice in early American history. Shortly after the Revolutionary War, the newly organizing union met with serious financial troubles. Most of the states were heavily in debt and many individuals were having difficulty to eke out a bare existence. Then the states printed enormous amounts of paper money thinking all the while that by doing so, the payment of debts would be easier. But, alas, the currencies fell in value, in many cases becoming practically worthless. During the time of currency troubles, the practice of bartering was general. A farmer who had sufficient grain for two families, when his family needed shoes, was compelled to run from village to village to find the shoemaker, or cobbler, as he was known in dose days, who would take wheat for shoes. If the cobbler wanted some household utensils for his wife he would exchange a few pairs of shoes with a merchant for the articles he desired.

A good example of a highly developed barter enterprise is the Midwest Exchange Incorporation which has been established at Yellow Springs, Ohio, the seat of Antioch college. The Yellow Springs exchange is managed as a clearing-house where any person may bring any article or farm product he or she wishes to trade and receives in exchange goods or credit. Morewer, Yellow Springs is the center of a wholesale barter enterprise serving small manufacturers by enabling them to dispose of surplus stocks on a basis of trade with one another.

The system of barter nearly always has accompanied periods of economic or financial stress.

Never before in our country has the system of barter been so well organized and on such a large scale as it is now, during this depression. It is now too early to see what role barter will play in normal times, but there is not doubt, it will become important to the people in this country if the depression continues for a few more years.

Mary Kusy.

ПОКЛИК

(Початкові букви цього вірша (акростиха) дадуть гасло часу).

Разом Українці, гуртуймось в ряди,
І збираймо сили, готуймось у бій!
Життя щасливеє жде нас у мети;
Миж ножі гострімо за рідний край свій.
Острою сталю й огнем мемо мститись,
Карою тяжкою знаряддям чортів,
А хочби ви й в нутрі землі укрились,
То й там не минете ви наших судів.
І вкриється сонце хмарами диму
Ваших дібр, дорібків, коштами раба,
Усіж ми повстанем і не буде стриму:
Катів вас всіх клятих ізмете труба.
Роса, ранні дощі й вітри майові
Адських тілес попіл ізмиють, зметуть
Їдовитих гадюк, та знову щасливі
Нашій Україні літа попливуть.
Иншим шляхом годі до волі дійти;
Борня лиш завзята кайдани пірве,
Одначе всі разом ідім до мети
Й нарід український краще заживе.
Побіда за нами, за діло святеє,
Она з вінком слави на героїв жде.
Разом лиш, Вкраїнці, хай сила зростає —
А вільна, славна Вкраїна буде!

Митро Пасічник.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Протестаційне віче.

Заходом відділу О. Д. В. У. відбулося 5 лютого 1933 року в нашій громаді протестаційне віче проти ляцької неволі, яку тепер переживає український нарід на своїй власній землі.

У протестаційнім вічу взяли участь всі братства й товариства та взагалі ціла рачестерська громада. Перед початком віча парохіяльний хор під проводом дяковчителя відспівав американський гимн „Май Контрі" й українську пісню „Ой та зажурились Стрільці Січовії". Предсідатель відділу О. Д. В. У. Василь Гричук розпочав віче, покликуючи на секретарів В. Колданського, П. Гриніва, Анну Бігун і М. Росоловську. Таксамо він покликав по два делеґати з кождого братства й товариства, а відтак запросив предсідателя Українського Народного Союза, М. Мурашка, проводити вічем. Добр. М. Мурашко пояснив зібраним, що це віче скликано тому, що Ляхи переслідують наших братів. Замикаючи школи, українських студентів виганяють зі шкіл, замикають їх у криміналах, ставлять перед суд і навіть на смерть засуджують. Отже віче скликане на те, щоби запротестувати перед іншими державами проти того ляцького знущання й катовання українського народа на його власній землі за те, що він бажає створити свою вільну й незалежну державу.

Принявши головування на вічу, добродій М. Мурашко покликав до голосу місцевого пароха о. Василя Турулу. о. В. Турула розповів присутним, чому тепер наш український нарід так виступає проти Поляків, які не хочуть згодитися на українську самостійність. Тому, що Ляхи вдерлися на українські землі, наш нарід ставиться до них ворожо й виступає проти Ляхів з тером. Ляхи смертю карають українських революціонерів, але на місце Данилишиних і Біласів стають тисячі нових героїв, і прийде час, коли вони збудують вільну і незалежну українську державу. о. Турула пригадав, що самі Ляхи триста літ були під чужим пануванням і тоді самі кричали перед цілим світом про своє поневолення, а тепер самі знущаються над поневоленими народами в варварський спосіб.

Після о. Турили предсідатель М. Мурашко покликав добродія Т. Свистуна з Филаделфії. Цей бесідник представив публиці, як український нарід тяжко терпить під пануванням чотирох ворогів. Тепер український нарід зістав розшматований на чотири части. Найбільшу частину його гноблять московські большевики, другу Польща й т. д. Бесідник пригадав, що большевики вислали недавно з Кубані 40,000 українських селян та козаків, яких позасилали на Соловецькі острови, щоби їх там домучити, відрізавши від цивілізації. Добродій Т. Свистун подав приклади, як кождий український ворог старається знищити українську націю. Для боротьби з ворогом створено орґанізацію Українських Націоналістів, котрі провадять боротьбу за український нарід і його незалежність.

Ляхи стараються знищити цю орґанізацію й арештують тих, хто до неї належить. Потім бесідник докладно розповів про минулу українську боротьбу з ворогами, коли була своя армія, та про теперішню революційну боротьбу.

На закінчення п. Т. Свистун сказав, що прийде час, коли знову підуть наші герої Січові Стрільці від Карпат до Дону, від Кубані аж до Сяну річки й загремить тоді українська пісня: „Вже воскресла Україна".

Добр. М. Мурашко покликав присутних до жертв на поміч визвольній боротьбі.

Жертви зложили: А. Гандзин 2 дол.; по 1 дол.: В. Гричук, Мих. Микитинський, Н. Ґрабовський, П. Паснак, В. Кісіль, П. Гринів, А. Пінковський, Д. Матковський, В. Мельник, В. Луцишин, М. Севич, М. Мурашко, Д. Антонів, К. Шевчук, В. Пінковська, В. Колданський; Р. Шереліс і М. Бінашевський; по 50 цнт.: А. Василина й А. Стрілець. Разом 21 долярів. Дрібними жертвами зібрано 19 дол. і 66 цнт. За продажі відзнак прийшло 17 дол. і 71 цнт. Разом зібрано 58 дол. і 37 цнт.

Потім говорив Литовець Франц Светікас, котрий розповів про те, що Ляхи забрали в Литовців давню їх столицю Вильно, через що тепер точиться між Поляками та Литовцями завзята боротьба. Ляхи замордували литовського героя Йосифа Баганавскаса за те, що він виступав за визволення литовської столиці Вильна й згинув з руки польського ката таксамо, як згинули наші Данилишин да Білас. Светікас закінчив свою промову тим, що він вірить, що вже недалеко той час, коли Литовці й Українці будуть панувати в своїх вільних столицях і станут ще більшими приятелями.

Потім Т. Свистун прочитав протестаційні резолюції, які принято одноголосно. Резолюції ці вислано до Ліґи Націй, до Вашинґтону, до Лондону й Парижа. На закінчення п. Т. Свистун ще промовив до української молоді в анґлійській мові. Він закликав нашу молодь піддержувати змагання українського народу всіми можливими способами. Віче закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна" й „Не пора".

Секретарі О.Д.В.У.

—o—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Жертви на Виставу.

В Гемтремк, Міш., д-р А. Т. Кібзей зібрав на виставу слідуючі жертви: д-р А. Т. Кібзей 10 дол.; по 5 дол.: Микола Гіщук, П. Ганиш; по 2 дол.: Й. Г. Марко, Василь Ничай; по 1 дол.: Микола Салович, Василь Байор, Т. Кирилюк, Михайло Фель, Андрій Ґаламата, Іван Козій, Микола Беско, Анна Романів, Юліян Цебринський. Разом 33 дол.

Укр. Виставова Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаґо:
д-р М. Сіминович, голова,
М. М. Белеґай, фін. секр.
С. Куропась, секр.,
Т. Шпікула, кас.

—o—

PHILADELPHIA, PA.

Activities of the Ukrainian Institute.

The Ukrainian Institute of Philadephia, with a membership over the century mark, is certainly doing its share in disseminating the name of Ukraine here in Philadelphia. This Institute, under the direction of Mrs. Valentine Kachmarsky of Los Angeles, is fortunate in having among its members an opera singer, artists, a mechanical engineer, ballet dancers, musicians, and several college students. Trully, it is one of the finest Ukrainian Youth organization in this vicinity.

On Saturday, February 25, 1933, a group from the Institute gave an entertainment at the Philadelphia General Hospital Auditorium, which was loudly applauded by the patients and nurses. The program consisted of musical selections, monologues, and several dances by pupils of the Avramenko School of Dancing. The music was furnished by Mr. Phillip Dubas.

On Sunday, February 26, at the 23 and Brown Street Hall, the Institute held its monthly social gathering and reception. Among the distinguished guests were ten prominent American women, among them: Mrs. J. M. Caley, National Vice Pres. of the D.A.R.; Mrs. Percy Y. Schelly, of the Independence Hall Chapter; Mrs. Horace M. Jones, State of Pa. Patriotic Education Chairman of the D.A.R.

Ukrainian embroidery work was displayed, which the Americans admired highly. An interesting talk was given on the "History of Ukraine" by Alex Yaremko. The American speakers made it emphatic that the D.A.R. is the foreigner's friend and are here to help them. "America needs more Ukrainians. Bring us your beatiful arts and endeavors to help America be good for everybody." Many questions, were asked about Ukraine and a more friendly relationship was made between the Americans and Ukrainians.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Юлія Заруба, сестра Теклі Галайко, членкиця Тов. Вільні Козаки села Росільна, відділ 196 У. Н. Союза, в Джерзи Сіти, померла в неділю, 5 березня, в годині 8-мій рано. Похорон відбудеться з дому жалоби, 53 Сусекс ул., в середу, 8 березня, в годині 9-тій рано до гр. кат. церкви при Сусекс і Ґрін ул. Покійна походила родом з Поморян. — Хай земля буде їй пером.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного по моїм чоловіку бл. п. Матвію Романишин в сумі $500. Також дякую за уділення мому чоловікови запомоги з фонду запомогового в сумі $75, котрі стали мені великою помічю.

Дякую також урядникам і членам від. 95 за останню прислугу, яку вони віддали покійному.

Марія Романишин.

—o—

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі якраз стали мені великою помічю. Також дякую місцевим урядникам за їхній труд.

А. Джинджиристий,
член від. 191 У. Н. Союза.

тя геройська у ваґони. Їдемо на позицію ляшків бити!

4.

А за третьою більшою стацією з поїзду висіли. Цілиною тут трицять верств — і позиція.

Кишкою розтягнулася рота по дорозі. А попереду Овчинкин. Овчинкин компасом покрутить, на мапу гляне тай пре без помилки, наче по Невському проспекті.

Небаром у більше село прийшли. На ніч по трох по хатах розмістилися. Федір і Єрш найліпшу хату зайняли, а з ними й Ілля Ілич — ротна інтеліґенція.

А в хаті тій Американка жила. Дуже гарна. Росіянка, та минулого року з Америки вернулася.

Розмістилося їх трох, бараболю їдять, а Єрш усе свою політику веде.

— І яка, — говорить — братіки, товаришу Хведоре, війна? І який державний маштаб? У лісок би тепер, у земляночку. А в земляночці — лежиш, куриш...

Та Хведір не слухає — очима говорить з Американкою.

Американка руками по бедрах, Хведір очима — мовляв, гарна, дуже гарна. Амеирканка плечима — мовляв, гарна, та не ваша... Хведір очима відповідає.

І година не минула, а Хведір уже, як хедив-баша, з Американкою на печі сидить.

Єрш унизу скоса поглядає, а сам Іллі тихесенько:

— Смішна вона. І який у неї розум? Зубами гадина цілує... А вже Хведір наш! Він до того доведе, що кінця йому доїде бабине кохання... А тут війна. І яка тепер може бути війна? В земляночку би тепер... Воля...

Ось і пан Ілля Ілич — інтеліґенція ротна, а, як би сказати, зовсім якийсь сумний. А чому сумний? Війна. Чоловікови жити треба, а тут війна.

— Так, — сказазв Ілля Ілич. — Таки воно зовсім погано. Головнеж, радости ніякої. А чому так? Що таке зі мною приключилося?

Підняв голову Ілля Ілич, дивиться: Хведько з печі злізає.

— Ох, — каже Хведько — загризла мене, братіки, Американка. Так загризла, що й слів не знаходжу. Ние в грудях. Оставатися треба. Ех, коби деньдва! Ех, мати дорогенька, все пропадає. Остануся. Таки остануся, братіки. Хай буде, що хоче! Не відступлю від неї.

Зрадів Єрш — лице всміхається.

— Так щож?

— Так. Остануся. Сама Американка порадила. „Оставайтеся — каже — кріси я заховаю, вас до сушарні до ранку, а рано, як начальство спитається, скажу: „Пішли".

Добре.

5.

Американка ліхтарнею світила, Хведір з нею попід руку, а Єрш і ротна інтеліґенція ззаду.

— Тут, — відсунула засуву Американка. — Сюди заходьте. І ні словечком, поки не закличу вас.

— Добре.

Дуже смердючим вдарило в лице. Так щож?

З доброї волі. Сіли під стіною. Гм! Запах.

А Єршове лице веселе від щастя.

— Щож дальше? — всміхається — дальше, братіки, товаришу Хведьку, що? Так і державний маштаб тепер до чорта... А дальше то не інакше, як у ліс. Дальше то проста доріжка в ліс. Лише боятися нічого — прохарчуємося, ще й як прохарчуємося. А то, скажімо, на почтових... Такий то й такий... з грошима... сто тисяч... З провізією... і дівчинка з ним... чорна, гарненька, кучерики такі... Стій, стій! Відкіля ти? Тут і тарах по голові. І кінці в воду. І коні собі. І повозку собі...

— Так, сказав Хведір — а й шельма вона, братіки. Страх, як люблю таких. „І ти, — каже — мені дуже сподобався, Хведьку. Більше ніж життя. Ти голий, соколику, та й у мене по пятьсот дві думські і перстенець дарований."

— Погано, — злякався нараз Ілля Ілич — так щож? Виходить, що в розбійники. Знову невідповідні причини. Гм... Дурень Єрш, а як гарно сказав: невідповідні причини. Та як усе погано. Навіть колиб і до Петербурга тепер, то й це погано. Тут у гною, на Малій Охті! І чому воно так? Міг би і в місті жити, а жию, чорт зна, на Малій Охті. І то у ветеринарного фельчера Циганкова. Хе-хе. Та дурниці, що життя погане. Життя погане, та в плюгавстві то скорше радість знайдеш. У грязюці то всім хоч небагато, хоч трошечки, а таки приємно. Чужої грязюки не любимо, а в своїй любуємося. Щож у розбійника треба... Хе, хе... Простісенька доріжка.

— Проста доріжка в ліс, братіки, товаришу Хведоре — бормотав Єрш засипляючи. — Кажуть, появилася отаманша-розбійниця. Геройського життя. Грабує, поїзди зупиняє.

— В розбійники — думав Ілля Ілич, замикаючи очі. — І що мене здержить? Росія... Гм... Може, Росії вже й нема, то і Росіян нема. Себто є, лише деж жиють вони? Може бути, всі як я, може бути, в усіх велике „всеодно".

Над раном заснули всі три й бачили сни.

6.

Вже й сонце продирається всіми щілинами в сушарні, а Єрш спить — розкинувся, лице всміхнене, сам у золотих пасмугах, наче зебра.

А Хведір усе лише крізь щілину заглядає. Та якось тихо на дворі: кури ходять, ось свиня біля самого носа хрунькрула, а більше нікого не видно. Щож це за причина?

Ротна інтеліґенція також до щілини — нічого. Єрш пробудився.

— Тьфу, — каже — братіки, алеж бо їсти-жерти хочеться.

Аж бачить Хведір: бабуся на ґанок вийшла.

— Пст, — псикає до неї Хведір — ти чортова бабо. Гм... Що це? Не чує, чортова баба, дуля їй у ніс!

Пересиділи ще з годину. Тихо.

Заспала, видно, Маруся-Американочка. Ще годину пересиділи. Хведір став біля засуви ножем майструвати. Відсунув засуву ножем.

— Зараз, — каже — братіки. І сам по подвірю тіню.

Та зараз прибіг назад — очі вибалушив і сам як не той:

— Нема — каже — Американки. Втекла, чортова Маруська. З півротним Овчинкином зовсім забралася. Сама бабуся — дуля їй у ніс — призналась. Мовляв, півротний Овчинкин під вечір вістового засипав, а під ніч і сам у гості. Жерли — каже — навіть дуже багато, й усе товсте, й спати разом лягли. А рано півротний з дому й Маруся з ним. Зовсім забралася, чортова Маруся. Щож тепер? Гріб.

Вийшли на двір. Пішла, матінко, тай слід загинув.

Глянув Хведір на сонце, на дорогу глянув. І куди пішла? В яку сторону? Без компаса годі знати.

— Ех, зломила Американка життя! Похоронила, чортова Маруся. Навіть дуже сумно зложилися обставини.

Глянув Хведько Лохматкин на Марусину хату — серце ниє.

— Красуня, — подумав. У вікно глянув, а в вікні бабусин ніс.

— Тьфу ти, огидлива бабо, як остогидло глядіти.

А тут Єрш, лице — усмішка.

— Щож, — повідає — братіки, товаришу Хведоре — доля.

І яка там війна? І який державний маштаб? У ліс підемо. Проста доріженька без компаса.

І всі три почапали в ліс.

7.

Бродили лісом до вечора. А вечером повисла над болотом сіра хмара й тоді все здавалося чортівською поманою.

Вогонь розложили веселий, одначе невесело було. До ранку пересиділи навіть дуже сумні, а рано дальше пішли.

Пройшли небагато — верств пять, і нараз скрикнув Єрш:

— Їдуть!

Справді. В далі тихенько дзвеніли дзвіночки.

— Їдуть! — простогнав Єрш. — Таскайте колоду... Тащіть же колоду, дуля вам у ніс.

Одначе ніхто не ворохнувся. А в Єрша павучі руки — дуже йому тяжко з рова колоду таскати.

Всеж таки витягнув колоду та викотив на дорогу.

Били підковами по камінню коні, а за скрутом показалася жовта повозка з подорожнім.

— Стій! — закричав Єрш. Ходім же, братіки, товаришу Хведоре.

— Стій, стій! — повторив Єрш і добув ножа, підбігаючи.

— А-а — дико закричав подорожній.

Скочили коні, ліс ахнув тихонько.

— Братіки, — тонко скричав Єрш — твк годі. Він револьвером...

І хотів у ліс. Одначе впав лицем у болото тай затих.

Вистрілив двічі порожній. Підковами задзвеніли коні й пропала жовта повозка.

А на колоді сидів Ілля Ілич і сумно глядів на Хведька. За Хведьком — червоний слід. Хведькови тяжко повзти.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

Як кождого року, так і цього колядовано в нашій місцевости на Рідну Школу.

Хоч часи лихі, всеж свідомі громадяни розуміють потреби Рідної Школи й жертвують, хто що зможе.

Колядою занялись: Ю. Грицай, Т. Сюрко й І. Бабяк.

Коляду зложили по 1 дол.: І. Дух, Ю. Грицай, І. Бабяк, Т. Сюрко, К. Гнип, С. Комарницький, П. Дворянин, Г. Медвідь, Й. Базарницький, О. Базарницький, В. Чучман, Т. Вітковський, С. Федишин, П. Коницький, С. Коницький, Н. Сторонський, М. Сторонський, П. Лемішка, С. Цюпка, С. Шуманський, М. Мельничук, С. Сейгел, В. Папура, Т. Бленковська; по 50 цнт.: І. Макаровський, А. Ґарбозинський, П. Підлиський, В. Михалюк, М. Коропіта, Й. Юркевич, Т. Пушкар, Н. Зюбровський, Т. Шижек, М. Іванишин, В. Труфин, В. Перець, В. Поцілуйко, М. Тарнавський; по 25 цнт.: Д. Підлиський; М. Ковальчук 1 дол. 25 цнт. на інвалідів.

Зібрано для Рідної Школи 31 дол. 25 цнт., а для інвалідів 1 дол. 25 цнт. Разом 32 дол. 50 цнт., котрі вислано через Обєднання до Рідного Краю.

Колядник.

СЕНТРАЛІЯ, ПА.

З щедрівки інвалідам і Рідній Школі.

З нагоди Йорданських Свят наше тов. Укр. С. С. не забуло про свій Рідний Край, про інвалідів і Рідну Школу, котра потребує помочі від нас всіх у теперішнім часі. Отже зібралось нас кілька й пішли ми щедрувати для Рідного Краю. Хоч прикрі часи, але люди, котрі розуміють справу нашого Рідного Краю, жертвували після своїх сил. Жертви зложили слідуючі особи: по $1: В. Солоп, В. Волчанський, І. Чепа (мол.), В. Госинець, Й. Сидір; по 50 цнт.: Н. Надич, О. Надич, П. Надич, Н. Жолобайлюк, Г. Борис (ст.), П. Височанський, А. Бандерич, В. Федорчук, Ю. Мікові, Г. Бобонич; по 35 цнт.: В. Максимів, В. Турянин, І. Борис; по 25 цнт.; Т. Палко, В. Скольський, Рубрай, Н. Вакерич, Ю. Івашкович, О. Мигович, М. Рояк, С. Пятничанська.

Разом зібрано $13.05.

З парохіяльної щедрівки, що защедрували Укр. С. С., прийшло $10.

Всіх разом зібрано $23.05. З того призначено для інвалідів $11.05, а для Рідної Школи $12.

Всім щирим Українцям, які хочуть пособити свому Рідному Краєви, належиться признання.

Подав И. С., член УСС.

СТ. ЛУІС, МО.

На визвольну боротьбу.

Дня 29 січня в українській православній церкві св. Володимира по богослуженню відправлено панахиду по наших героях: Данилишині й Біласі, замучених ляцькими наїзниками.

Перед панахидою о. Корсуновський виголосив зворушаючу проповідь. Відтак громадяни зійшлися до салі Народнього Дому на спільний обід, улаштований в честь іменинників громади.

Підчас обіду громадянин М. Кульчицький і В. Щупляк виголосили коротенькі, але палкі промови про значіння У.В.О., та про її ззавдання, і закликали присутних до зложення жертв на визвольну боротьбу. Зібрано $11.50, котрі вислано через Обєднання на призначену ціль.

Н. Р. Фенчинський.

РІВЕРГЕД, Н. Й.

Коляда.

У нашій громаді на коляду зложили по 2 дол.: А. Ванат; Н. Демидович, В. Драп, Я. Махно; І. Самотіс 1 дол. 20 ц.; по 1 дол.: Т. Навроцький, Н. Стахів, Н. Худяк, І. Зубина, Л. Каляник, С. Терешко, Р. Демчук, А. Ковальчук, І. Ломага, А. Капляр, Ф. Ломага, М. Баран, Д. Ковалишин, М. Федун, Я. Романюк, І. Павликовський, І. Штокайло, О. Демчук, А. Кітинський, М. Тиш, П. Тиш, М. Кріль, В. Стадницький, Марія Вівчар, С. Бучовський, К. Кольба, М. Вівчар, С. Бучовський, К. Кальба, М. Вівчар, М. Наволінський, Марія Бандровська, І. Шкодзінський, І. Барнич, Катерина Драгонюк, В. Хмільовський, Г. Бораковський, І. Мельникович, Г. Дикий, І. Ромінський, о. В. Журавецький, Й. Ревко, М. Стадник, М. Барнич, Д. Тимчак; по 50 цнт.: К. Чорномаз, Юлія Яцинич, М. Кіявський, Л. Доглис, А. Смітюх, І. Стахник, Г. Середюк, Г. Гірчиця, М. Канюк, Т. Будій, Т. Шванек, Марта Баковська, П. Луцький, П. Стахів, Н. Боковський, М. Дух; Т. Ворона 30 цнт.; по 25 цнт.: Ева Набрезна, С. Гірчиця. Разом заколядовано $60.

Вислано через Обєднання $20 на боєву акцію в Рідним Краю, а 40 долярів на Рідну Школу.

Н. Худяк.

СПРОСТУВАННЯ.

В 45 числі „Свободи" появилася стаття під наголовком: „Українська пісня, танок, музика і театральне мистецтво на Світовій Виставі в Шікаґо", відписана паном Василем Авраменком, в якій між іншим говориться:

„...Ота Українська Виставова Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаґо рішенням з дня 30 грудня 1932 року припоручила артистові балетмайстрові Василеві Авраменкові виведення українського танку, пісні, музики і театрального мистецтва на Всесвітній Виставі в Шікаґо, даючи йому заразом уповажнення збирати потрібні на це матеріяльні фонди"...

Щоби справу вияснити, наводимо на це дослівний зміст нашого письма з дня 30 грудня, який звучить:

„Українська Виставова Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаґо поручає отсим Українському Загалові пана Василя Авраменка, українського артиста-балетмайстра в його змаганнях до виведення українського репертуару на Всесвітній Виставі в Шікаґо і просить поперти його як морально так і матеріяльно, щоби ці змагання його увінчалися повним успіхом на добро українського загалу і славу України".

З наведеного видно, що Українська Виставова Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаґо не давала пану Василеві Авраменкові жадного доручення, лише рекомендувала його українському загалові і ця рекомендація відноситься виключно до його репертуару як артиста-балетмайстра.

Щодо виведення музичної програми на Всесвітній Виставі в Шікаґо — то для цеї цілі покликано осібний Музичний Комітет при Корпорації під головуванням пана капітана Барабаша, капельмайстра в Шікаґо.

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВОВА КОРПОРАЦІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ВИСТАВИ В ШІКАҐО.

Д-р Мирослав Сімінович, голова; **М. М. Белеґай,** фін. секр.; **Ст. Куропась,** секр.; **Тарас Шпікула,** касієр.

АДРЕСА ВИСТАВОВОГО КОМІТЕТУ В ШІКАҐО:

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,

2006 W. Chicago Ave., Chicago, Ill., U. S. A.

Мати їде з дітьми на прохід. Малий Степанко питається:

— Мамо, а маєш цукорки на випадок, як я буду плакати?

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12 березня, в годині 1-ій пополудни, в галі Української Хати, 2240 Ґрейлінґ ул. Повідомляється також, що товариство перенесло свій льокаль зпід ч. 2376 Ґрейлінґ під ч. 2240 Ґрейлінґ ул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — М. Кулинич, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 9 березня, точно в годині 8-мій ввечір. Проситься всіх членів приходити, бодай раз в місяць на збори. Довгуючі члени зволять вирівнати свої залеглости бо в противнім разі поступиться після статута. — Н. Храновський, предс.; Н. Магомен, кас.; В. Гурянський, секр.

МУСКІҐОН ГАТС, МІШ. Тов. Просвіта, від. 131, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 12 березня, в годині 2 пополудни точно, в гали церковній, де звичайно. Проситься всіх членів явитись на мітінґ, бо є багато важних справ до полагодження. Секретар вже отримав з гол. канцелярії потрібні аплікації на виміну грамот, тому проситься тих членів, котрі хочуть виміняти свої грамоти, принести на мітінґ свої старі грамоти. — Теодор Бойко, предс.; Ю. Лавренчук, кас.; Б. Ґжим, секр., R. R. 5, Muskegon, Mich.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 12 березня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прибути на збори, а особливо довгуючих проситься конечно заплатити свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані, тому, що з банків не можна вибрати грошей, щоби заплатити за членів. Також проситься забрати свої календарі. Делеґатом на конвенцію вибрано Григорія Стефанека. — Тимко Кальмук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Василія Великого, від. 364, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12 березня, зараз по Службі Божій, в гали церковній. Обовязком є кождого члена бути на зборах, бо є важні справи до обговорення, як також справа платні членської вкладки. Член, котрий хоче перейти на новий рід обезпечення, зволить принести на збори свою стару грамоту. Довгуючі члени повинні вирівнати свій довг, як також за дітей, бо в противні мразі будуть суспендовані. — Іван Кухта, предс.; Йосиф Биц, кас.; Іван Сподар, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що квартальний мітінґ відбудеться в суботу, 11 березня, в гали де звичайно, в годині 7.30 ввечір точно. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени зволять вирівнати свої залеглі вкладки. На тім мітінґу мусить бути вибраний делеґат на конвенцію, бо минувшим разом було замало присутних членів. Цей мітінґ є заразом квартальним мітінґом. — Григорій Гарасим, секр.

НЮ АЛЕКСАНДРІЯ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 82, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться 12 березня в домі Теодора Шиляка під ч. 76. Проситься всіх членів прийти, а довгуючих вирівнати свій довг. — Ал. Дзира, предс.; Іван Півінський, кас.; Теодор Шиляк, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 11 березня, в годині 7-мій ввечір, під ч. 72 Моріс ул. Проситься кождого члена явитись на означений час, а довгуючих проситься прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Микола Пупчик, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 11 березня, в годині 7.30 ввечір, в домі Укр. Громади на 23-ій і Бравн ул. Вже є аплікації на виміну грамот, тому хто хоче, може виповнити на зборах, однак всі вкладки мусять бути заплачені до дня. Довжних після статута мусимо суспендувати, а суспендовані тратять всі привілеї в Товаристві і Союзі. Тому не занедбуйте. — Гр. Григорчук, предс.; Н. Зубик, кас.; М. Туркот, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що мітінґ відбудеться в неділю, 12 березня, в годині 2-гій пополудни, під ч. 3322 Н. Лавренс ул. На тім мітінґ уприсутність кождого члена конечна, бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости; це вже останнє упімнення. Членів, котрі бажають змінити старі досмертні грамоти на нові з вартісними зворотами, проситься принести старі грамоти на мітінґ і підписати аплікацію на зміну. Довгуючі члени, коли не застосуються до цего оголошення, будуть без ріжниці суспендовані. Суспендованих членів проситься прийти і вирівнати свої залеглости, коли не хотять бути виключеними з членства. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; Ол. Будай, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 12 березня, в годині 2-гій пополудни, в Набожинського. Напоминається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости. — Василь Возьний, предс.; Дмитро Федина, кас.; Микола Лісний, секр.

У школі на науці соматольоґії.

— Назви мені всі кости, що творять людську голову.

— Маю всі ті кости в голові, одначе не можу пригадати собі їх назв.

СТРАШНА ІСТОРІЯ ПРО ЧОРТА.

Раз шепнув чорт до чоловіка:

—Ти чуєшся зле, ти невдоволений, ти гризешся, журишся! А я маю добрий спосіб, щоби ти став веселий і вдоволений з себе!

— Який же то спосіб? — питає чоловік.

— Є три способи: 1. Або вбєш свого батька, то дістанеш скоро його маєток. 2 Або зведеш жінку свого сусіда і будеш тим тішитися. 3. Або зачнеш пити горівку.

— Ні! — каже чоловік. — Я свого батька не вбю, ані жінки сусіда не хочу зводити, бо це злочин і гріх. Але горівку пити можу.

— Добре! — каже чорт. — Пий горівку! Я тебе до тамтих дїл не намовляю.

Почав чоловік пити горівку. І, як почав, — так почав — то по пяному і батька вбив і жінку сусіда звів. І повис бідний на шибениці, — бо не доглупався чортового підступу. Не знав, що в горівці є зародок усіх найстрашніших злочинів.

В утраквістичній школі...

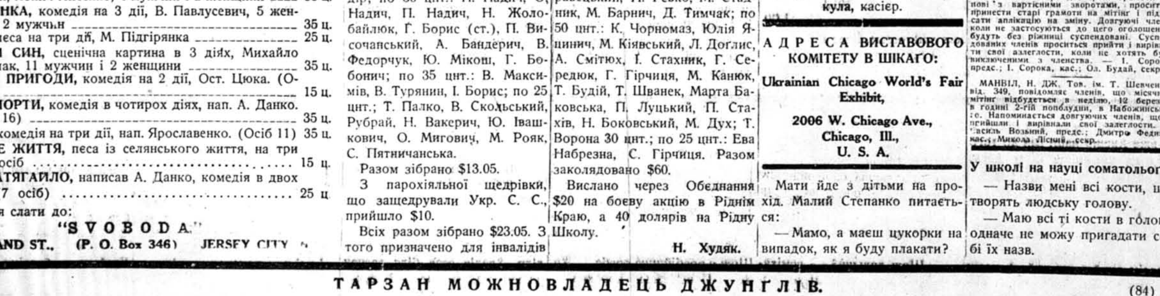
(Автентичне).

Учителька: Czemu ty, Bazylku, nie piszesz?

Ученик: Bu ja, bu ja, proszu pani, zabil papierza (забув папір).

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ. (84)

Тарзан не знав способу бійки своїх противників, але він з дитинства звик володіти списом. Тому спокійно стояв, чекаючи свого противника. Коли лицар був уже кілька кроків від Тарзана й, вимірюючи свій удар йому в груди, швидко наближався на коні, Тарзан підніс свою спису понад голову й, розмахнувшися зпереду назад, пустив її вперед, як стрілу, як він часто робив це на полованню. Лицар не надіявся цього й прямо полетів на спису.

Списа з великою силою вдарила в щит лицаря, пробила його та вгрузла в груди нещасливого напасника. Це був удар не лорда Грейстока, навіть не малполюда, а Тарзана, ватажка Вазирів, у руках яких списи є найстрашнішою зброєю не лише для людей, але й для великанів львів Нума. Тарзан бачив, як його противник, похитнувшись у сідлі, тяжко впав на землю трупом, а його кінь подався по полю мов несамовитий.

Та Тарзанови не було часу довго думати, бо на його ніяких були ще кілька лицарів, які готові були напасти на нього. Тарзан тепер лишився без списи. Він схопив у руки меч. Хоч як він не любив битися мечем, але змушений був це робити, бо не мав іншої зброї, яка відповідала би зброї лицарів, його противників. Тут Тарзан побачив, з яким завзяттям і відвагою бються лицарі. Це наповнило його душу пошаною й повагою до них.

Та тут не було часу думати про лицарство й гарні звичаї, а треба було боронитися самому й пособляти своїм випадковим приятелям. Тарзан скоро впорався з двома своїми противниками, які напали на нього один по другім. Бійка скінчилась і Тарзан лишився сам, бо в бійці вбито його коня. Тарзан бачив у віддалі замок і направився туди. Він сподівався, що там нарешті знайде Блейка. Тяжко було йти в спеку закованим у лицарський стрій.